

Asia: VN/10164/2019

Lausuntopyyntö vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitysluonnokseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti pykälään 4 a § Lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Selkiyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten rajanvetoa? Jos ei, miten säännöstä tulisi muuttaa?

Kyllä.

2. Esitetään säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Asiakasmitoituksen kirjaaminen lakiin on laadukkaan lastensuojelutyön toteuttamisen kannalta tarpeellista. Enimmäisasiakasmäärän ansioista mahdollistetaan, että lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on riittävästi aikaa paneutua lapsen tilanteeseen ja luottamuksellisen suhteen rakentamiseksi lapsen ja sosiaalityöntekijän välille. Lastensuojelutyö tulisi organisoida niin, että lapsella aina kun tämä vain on mahdollista pysyisi sosiaalityöntekijä samana koko lastensuojeluprosessin ajan. Kun sosiaalityöntekijä pysyy samana, on luottamuksellisen suhteen rakentaminen lapseen ja perheeseen helpompaa ja lastensuojelun tukitoimien vaikuttavuutta on helpompaa arvioitavissa.

3 a. Vastaavatko 15 §:n täsmennykset tätä tavoitetta?

Kyllä

3 b. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Lastensuojelun tukitoimilla ja sijoituksilla paikataan tänä päivänä puuttuvia palveluita esim. päihde- ja mielenterveyspuolella ja tällä kirjauksella voidaan mahdollisesti vähentää huostaanottoja ja sijoituksia tilanteissa, jossa lapsen ja perheen tuen tarve liittyy lapsen vammaan tai sairauteen. Pykälään 15 ehdotetut täsmennykset terveydenhuollon erityisistä velvoitteista mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön lastensuojelun ja terveydenhuollon välillä ja että lapsi ja hänen perheensä saa oikean avun. Mikäli lastensuojelulakiin kirjataan terveydenhuollon erityinen velvollisuus järjestää

lapsen palvelut viivytyksettä, tulee tämä edellyttämään terveydenhuollon puolella palveluiden lisäämistä varsinkin lasten- ja nuorisopsykiatrian puolella.

4. Ehdotuksessa esitetään säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta voimassa olevan lastensuojeluasian vireille tulon sijaan. Tavoitteena on, että tämä vahvistaisi sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin ensisijaisuutta. Onko ehdotettu sääntely tarkoituksenmukainen asetetun tavoitteen kannalta?

Kyllä

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 4

-

5. Ehdotuksessa esitetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säätämistä. Mitä käytännön vaikutuksia tällä sääntelyllä olisi?

Ehdotettu säännös selkiyttäisi työskentelyn niin lapselle, perheelle kuin ammattilaiselle. Asiakkuuden päättämisen selkeyttämisellä poistuisi passiiviset asiakkuudet, joissa lastensuojelupalveluita ei enää ole.

6 a. Arvioitteko ehdotetun säädöksen johtavan käytännössä avohuollon palvelujen kehittämiseen?

Ei kantaa

6 b. Miten arvioitte tämän tavoitteen toteutuvan ehdotetun säännöksen avulla?

-

7. Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulisi aina arvioida yksilöllisesti lapsen etu, lapsen tarpeita vastaava kuntoutuksellinen osaaminen ja lapsen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muun opetuksen sekä siihen tarvittavan tuen varmistaminen. Millaisia vaikutuksia näette ehdotetulla sääntelyllä olevan sijaishuoltopaikan valintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon? Onko pykälän sääntely asetettujen tavoitteiden näkökulmasta riittävä?

Sijaishuoltopaikkojen rajallinen saatavuus varsinkin kiireellisissä tilanteissa asettaa tälle kuitenkin käytännössä haasteita.

8. Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen tukemista ehdotetaan vahvistettavan erityisesti sijaishuollon aikana (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Miten ehdotettu sääntely vastaa lapsen sijaishuollon aikaiseen tuen tarpeeseen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisessa?

-

9 a. Onko 49 a §:n sääntely vaativasta sijaishuollosta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

Kyllä pääosin

9 b. Mitä käytännön vaikutuksia ehdotuksella olisi?

Sääntely vaativasta sijaishuollosta on toteutettavissa vain, jos sijaishuoltoyksiköillä on riittävästi resursseja ja erityisosaamista ja muissa palveluissa on riittävästi resursseja yhteistyöhön ja integroitujen erityispalveluiden järjestämiseksi.

10. Selkeyttääkö ehdotettu muotoilu erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä?

Kyllä

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 10

-

11 a. Vastaako ehdotettu muotoilu näihin tavoitteisiin?

Ei kantaa

11 b. Millaisia vaikutuksia erityisen huolenpidon jakson pidentämisellä olisi?

-

12. Erityisen huolenpidon jakson päätöksenteko: Millaisia vaikutuksia olisi nykyisen päätöksentekorakenteen (30 + 60 vrk) muuttamisella siihen, että jatkossa yksi päätös mahdollistaisi enimmillään 90 vuorokauden erityisen huolenpidon jakson ja sen jälkeen tarvittaessa enimmillään toisen 90 vuorokauden jakson?

-

13. Onko ehdotettu erityisen huolenpidon asumisyksiköiden henkilöstöresurssi (59 a §) riittävä?

-

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 13

-

14 a. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

-

14 b. Mitä vaikutuksia sillä olisi?

-

15. Miten 11 luvun säännökset rajoituksista toteuttavat sijaishuollossa olevien lasten perus- ja ihmisoikeuksia?

Rajoitustoimenpiteiden tarkennukset ja muutokset ovat perusteltuja.

63 § Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös

-

65 § Aineiden ja esineiden haltuunotto

-

66 § Henkilöntarkastus

-

68 § Kiinnipitäminen

-

69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen

-

69 a § Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

-

70 § Eristäminen

-

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

17 a. Toteuttaako säännös tätä tavoitetta?

Kyllä

17 b. Millaisia vaikutuksia ehdotetulla 71 §:ssä säädetyillä erityisillä rajoituksilla näette olevan lapsen päihdehoidon ja -kuntoutuksen toteuttamiseen?

-

18. Miten 69 a §:ssä ehdotetut muutokset mahdollistavat luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisen?

-

19. Miten tehokkaasti ehdotettu 73 §:n mukainen säännös toteuttaa eristämisen täytäntöönpanon valvontaa?

-

20. Miten tehokkaasti ehdotettu 74 §:n säännös kirjaamisvelvoitteesta ja toimittaminen kuukausittain aluehallintovirastoon toteuttaa rajoitustoimenpiteiden valvontaa?

-

21. Ovatko ehdotetut jälkihuollon sisältöä koskevat täsmennykset riittäviä?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 21

-

22. Ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista ja täsmennettävän valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna. Valtion lastensuojeluyksiköiden tehtävänä olisi vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroidun palvelun,

erityisen huolenpidon sekä lastensuojelun jälkihuollon järjestäminen. Vastaisiko ehdotetun lain 2 § vaativan sijaishuollon tarpeisiin?

Kyllä pääosin

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 22

-

23 a. Pykälä x tai pykälät x-x §:t ovat hyvät ehdotetussa muodossa.

Työryhmän ehdotuksien avulla voidaan parantaa lapsiperheiden palveluiden saatavuutta, madaltaa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saamisen kynnyksiä, turvata alaikäisten päihdepalveluja, parantaa sijaishuollossa olevien lapsien oikeutta tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin sekä kehittää lastensuojelun jälkihuoltoa. Sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärien enimmäismitoituksen avulla voidaan turvata myös laadukkaan työn ja henkilöstön jaksaminen lastensuojelun vaativassa työssä. Ehdotetut muutokset edellyttää kuitenkin lisää resursseja niin peruspalveluihin kuin erityispalveluihin.

23 b. Muutosehdotus pykälään x:

-

23 c. Muutosehdotus pykälän x perusteluihin:

-

Teräs-Kuja-Halkola Anniina
Kristiinankaupungin kaupunki - Kristinestads stad - Kristiinankaupungin
perusturvalautakunta 2.2.2021 §12